

Blanka Kubešová

Žoržína

Blanka Kubešová
Žoržína
Ztracené dětství

Eroika

© Blanka Kubešová, 2008

© Eroika, 2008

ISBN 978-80-86337-74-6

Blanka Kubešová

Žoržína

Ztracené dětství

mámě

krajino dětství, chtěl bych se k tobě vrátit;
nad návsí trčí v modrém vzduchu elektrické dráty
a klouby stromů ztuhlé mrazem,
v sadu se zvolna snáší na zem
jak čerstvě drané peří sněžný prach,
vrabci se hašteří v osiřelých zahrádkách...
chtěl bych se vrátit...
nahlédnout zase do oken a za ploty,
zas v čerstvém sněhu dělat šlápoty
na bílých stránkách polí obklopených tichem,
chtěl bych se vrátit, když rybník zvučí dětským smíchem,
chtěl bych tam znova s vámi být, vy bezstarostné chvíle,
vy drobné postavičky dětí – černá v bílé!
jste jak veselé noty v jedné lince,
jak melodie Vánoc v hrací skříňce,
jak obrázkový kalendář se starými daty...
krajino dětství, chtěl bych se k tobě vrátit!

Karel Trinkewitz

Samota

Sedím v první lavici vedle Annemarie, proč ne v poslední, bylo by na mě míň vidět. Vrána k vráně, Annemarie je Talijánka. Z okna jsou vidět hory, hory a hory kolem dokola, je to hezký takhle na podívání, ale jde z nich zima, a to je teprve podzim. Lidi jsou tu taky mražený, usmívaj se jak hvězda Polárka, svítí, ale nehřeje, všechno jen na oko a na pohled, a oni taky, ne a ne roztát. Je to nějaká nemoc asi z těch hor a z těch vejšek.

Padá a tlačí se to za mnou, k oknu a skrz, nemá to konce, a když si pomyslím, že jsme tu na doživotí, cejtím, jak se kolem mě ten půlkruh uzavírá jako věnec... Ten smuteční. Kapky deště, kterej se leje za oknem, dopadaj dutě, jako by někoho zahrabávali. Ten někdo, to jsem já, moje vzpomínky a moje město, zvony z něj odletěly do Říma, říká maminka, která už není taková, jako bejvávala. Když se jí ptám, proč je taková, taková divná, pomáhá mi tatínek, krčí jen ramenama a vzdychá.

Popadá mě hrozná chuť zmizet navždycky někam mezi ty hory, zavřít oči a nechat svět světem, ať se třeba staví na hlavu. Asi by mi to nebylo nic platný, poslali by za mnou bernardýny, ty jsou na takový nápady cvičený.

Všichni se smějou, jenom moje nová učitelka, ta ne, ta nikdy. Říká, že mi chce pomoci, ale to se taky musím trochu snažit, za oknem a v luftě to nenajdu. Čeká na odpověď a poklepává tužkou do notýsku... Něco mi

to strašně připomíná. Jeden výstřel a druhý, to dědeček už zase zahání brokovnicí špačky... Hlas mi vypověděl službu, proč právě teď? Všichni se smějou, debílci si myslej, že hledám slova!

Přece musíš něco vydržet, co to jsi za poseru, napsal mi dědeček a pak si šel nejspíš nacpat fajfku. Musíme něco vydržet, nejsme přece žádný poserové! opakuje teď tatínek po něm. Uvidíš, že deset patnáct let... a vyvěsíme si do okna červenou vlajku s bílým křížem... To uteče jako nic. Pak už si na nás nikdo nedovolí... Ani bolševici? ...ani bolševici!

Patřit pod švýcarskou vlajku s bílým křížem je tatínkovo nejzbožnější, nejtajnější přání. Deset let, to už bude ze mě babka.

Kde to zase bloumáš? Holka, ty celá hoříš... Učitelka klepe do notýsku, špačci s pokřikem vzlétli. Vracím se z veliký dálky. Jsem celá bolavá a podrápaná do krve, svoboda halt něco stojí, cesta je plná kopřiv a trní, štípou a pálí.

Tak tohle jsou moje návraty. Nikdy při nich nepotkám ani živáčka. Není to divný? Všichni jsou prej zalezlí doma, nikdo nikomu nevěří, už ani do hospod se nechodí. Budte rádi, že jste, kde jste, vzdychla teta Klára a šla dát králíkům. Krajina na Podřipsku je krásná až k breku a rovná jako krajíc chleba.

Tatínek nařídil, že nesmím nikomu psát... Nikomu – to je dědeček, teta Klára a Manka. Ale s někým přece mluvit musím!

Manka je moje nejlepší kamarádka. Teda bejvalá. Naposled jsme se viděly na školním táboře u Balatonu, štípali tam komáři a vedoucí pionýrskýho tábora nám říkal *kézečokolom*, strašně se mi to líbilo. Mančina máma je komundírka, ale když se na Prahu valily tanky, stála prej v ulici jako polomrtvá. Kdo to moh vědět, že nám jdou na pomoc, proti komu já nevím, a vypadá to, že tohle neví nikdo. Faktem ale je, že zatímco s námi navazovali družbu, jejich plukovníci a generálové už studovali, kudy je to na Prahu nejbliž. Napsala jsem Mance, že tohle byla pořádná sviňárna.

Tatínek ví vždycky všechno dopředu a moc dlouho se nerozhodoval, stačil mu jeden tank a věděl hned, co má dělat. A že tohle je konec. Maminka radila zajet k dědečkovi do Králíkova a pár dnů tam vyčkat, než se to umoudří, ale někdy není s mužskejma řeč.

Králíkov se ve skutečnosti jmenuje Pomezí a leží už jen kousek od Aše, odkud je už zase jenom kousek na hranice. Na ty západní. Až přijedou od západu Amíci, budeme je mít z první ruky, těšila jsem se. Jenže mě se nikdo neptal. Naštěstí. Protože Amíci se na nás vykašlali.

Pražská babička radila opatřit si na cestu pro Pepíčka ještě jeden dudlík. Pepík je můj brácha, co se narodil opožděnej. Dědeček myslel, že by stačilo namočit mu do rumu kapesník a časopis Vlasta referoval o mimořádný nadúrodě mimin. Tak je to vždycky. Když nejsou brambory, píše se o nadúrodě imperialistickýho brouka

mandelinky bramborový. Teď pro změnu nebyly dudlíky a vinna byla nadúroda mimin. Ten poslední plivnul Pepík z okýnka ve stavu rozčilení po celníkovi, když jsme ujížděli do Rakouska. Asi hned poznal, že to neměl dělat, protože se rozeřval, až modral, a plešatou hlavou mlátil do okýnka. Stačila jsem si ještě všimnout, jak ten v zelený uniformě dudlík zvednul, jen tak do dvou prstů a hodně daleko od těla, aby si neublížil, ale to už tatínek přidal plyn, protože neměl vízum. Tenkrát ještě drželi všichni s náma, víza, a dokonce ani pasy nebyly potřeba, ale čert tomu věř.

Maminka plakala jen tak do sebe, potichu a bez slz. Třeba jí Pepík rozuměl a bečel, že už nikdy neuvidí babičku a tetu Kláru, tak houpat nikdo neuměl, rozkročila se co nejvíc do široka a v jejích loktech nepotřeboval ani dudlík. A bečel, protože ho už nikdy neměly lechtat fousy našeho dědečka z Králíkova, byly drsný, ale při pomazlení moc krásně šimraly, a Pepík se smál a otvíral tu hroznou bezzubou pusou, jen dědu uviděl. Chtěla jsem vědět, jestli už opravdu nikdy – nikdy v životě... a maminka se rozplakala doopravdy.

Tatínek byl ze všeho nervózní a mluvil latinsky, to jest, užíval cizí slova. Tentokrát si vzal na pomoc ještě slova takzvaný silný, prohlásil, že je to všechno podělaný, a když jsme Pepíka prohlídli, byla to pravda.

Maminka jako obvyčejně radila pár dnů vyčkat, třeba s konzervama nějak vydržíme. Předpovídala, že se co nejdřív určitě něco stane, přijedou Američani, ty to tak

nenechaj, anebo od nás a od tý hanby utečou Rusáci sami od sebe, vždyť to jsou Slovani, a pak si to u nás zařídíme po svým. Tatínek bručel, že to dřív přijedou blanický rytíři, a šel zkontrolovat zásobu konzerv. Na hlase mu bylo znát, že by si to děsně přál, ale nevěří tomu.

Tak se mi zdá, že měl zas jednou pravdu dědeček. Vždycky se spoléháme na druhý, povídal, když celý den marně vyhlížel tank s americkou hvězdou. A víš proč? Protože jsme poserové! Tak, už zase! Maminka má romantickou povahu, ujišťovala nás, že Západ se už určitě šikuje, a jednu chvíli se tatínek tvářil tak strašně bojovně, že jsme ho museli prosit, aby nedělal hrdinu.

Pak už maminka vzdychala, jen když viděla fotografie v novinách, tanky před rozhlasem a u svatýho Václava. To už bylo jasné, že kromě protestů na diplomatické úrovni, což jsou stížnosti jen aby se neřeklo, neudělá nikdo nic. Tekly jí slzy, když poslouchala zprávy, kterejm nemohla rozumět, nanejvýš soldaten a rusiše okupacion.

Když jsem byla malá, doufala jsem, že se mi jednou podaří odhalit pořádnýho špióna nebo revanšistu, a nevěřila jsem dědečkovi, že nepřítel přijde z východu. Proč nejsou všichni jako náš děda! Ten by vzal brokovnici a o nějakou internacionální pomoc by se rozhodně nedoprošoval!

Moc fantazíruješ, povídal tatínek

Jsou Sověti nepřátelé? Všichni Sověti? A co ten hrdina, se kterým si naše škola vyměnila pionýrské šátečky a uzavřela tak ... na věčný čas? Tatínek řekl, že jestli mě ještě jednou uslyší říct to sprostý slovo, zabalí mě a pošle do Uzbekistánu balíkovou poštou. Jenže *družba* není možný vyjádřit jinak, je to svazek, kterej všechno přežije, řekli nám.

Znám zemi blízko pólu, znám divukrásnou zem... Básničky miluju a Vítězslav Nezval mi v STM vynes II. cenu. STM je taky sprostý slovo stejně jako *Soutěž tvořivosti mládeže*, SČSP a vůbec všechny zkratky a jejich opisy, co jich znám. Zajímalo by mě, jestli to neměl Nezval nějak popletený. Nebo jestli to nemyslel jako jinotaj. Přece nemoh bejt tak zavostalej. Naše doba je plná jinotajů, řekla maminka. Co když vůbec nemyslel Rusko?

Moc fantazíruješ, povídal tatínek... Máš moc bujnou fantazii, povídal Bóža, když jsem si mu stěžovala, že dospělejmi není rozumět a že se na ten jejich svět dá koukat jedině hodně po tmě.

Evžena Božovskýho máme na tělocvik. Tyče a kruhy nenávidím a na kotrmelce mám moc těžkej zadek. Nebejt Bóží, snad by se to fakt nedalo vydržet.

Kam jsme přijeli, všude se o nás mluvilo a psalo. Tatínek tvrdil, že Rusové v Praze Západákům příjemně lechtají nervy, že se teď lidi na zprávy těšej jako na dobrou detektivku.

Mají soucit s malým přepadeným národem, a ty jí neblbni hlavu, povídala maminka a pak se pohádali. Tatínek trval na svém, že tanky na Václaváku jsou pro lidi ještě napínavější než střelba na Wólstrýtu. O tomhle náhodou něco vím. Učebnice hospodářský angličtiny říká, že *Wólstrýt*, psáno Wallstreet, je imperialistická třída v New Yorku. *Wólstrýt* je taky sprostý slovo a vysávají se tam prachy z poctivejch pracujících. Založila jsem si slovníček sprostějch slov.

Lidi nám nosili květiny, tomu se prej říká solidarita. Dávali jsme je za stírač a Pepík jim otrhával hlavičky. Poslat proti Rusům solidárně svoje vojáky a nechat si třeba solidárně vpálit kulku do čela, to se samozřejmě nechtělo nikomu. Proč taky, když my sami si všechno necháváme líbit?

Z lágru nás odvezli do Švýcarska. Přijely si pro nás dvě šedivý paní, snad od Červenýho kříže nebo co, vypadaly tak přísně, že jsem celou cestu měla strach, aby nepoznaly, že nejsme raněný, a zase nás nevrátily. Přidělily nám byt v činžáku s výtahem a výhledem na hřbitov, musím zjistit, co to znamená.

Tady prej není třeba lámat si hlavu, co kdo a jak myslel, tady prej žádný jinotaje a podtexty neexistujou. Všechno má význam vždycky jen jeden, tvr-

dí tatínek. Prostě máme byt s výhledem na hřbitov. Tečka.

No, já nevím. Tak proč se ty ženský na nás pořád choděj dívat? Všechno je zajímavá. Jak se nám tu líbí, popřípadě nelíbí a co a proč, ale o tomhle mám zakázáno mluvit. Co maminka vaří, jak nám tu chutná, hlavně to švýcarský svinstvo, ty hrozný pastetli, což je koláč politej nějakou omáčkou, ale o tom taky nesmím mluvit, a hlavně jestli a jak moc se přizpůsobujeme a sžíváme s prostředím. Mám pocit, že dávaj pozor, kdy se začneme zelenat. Tomu se říká asimilace. To starý a cizorodý se v nás musí spojit s tím zdejší, teprve pak tu budeme doma. Tak to vysvětluje tatínek. Já si ale myslím, že ty ženský nechtěj, aby se v nás něco spojilo a přizpůsobilo, ale vymřelo – a proto taky bydlíme s výhledem na hřbitov.

Na prázdniny teď budeme jezdit k moři. Tatínek řek, že to je další vymoženost západní civilizace. Já o moře nestojím, je slaný a štípou tam komáři. A kdo se bude starat o králíky? Teta Klára jim o mně vždycky už napřed vypravovala a angoráci pak na mě doopravdy čekali, červenaly se jim oči a krčili na mě čumáky na pozdrav.

Když si tak smutním, tatínek se mi směje, že beze mě bude Říp stejně šišatej jako dřív. To je možný, ale stejská se mi přesto. S tetou Klárou jsme na něj chodily světit kočičky ke kapličce svatýho Jiří, to je ten, co probod draka svým kopím. S maminkou jsme chodívaly na Říp

o pouti kupovat tatínkovi pendreky, který maj strašlivou chuť, a cukrovou vatu, která nemá chuť vůbec.

Nevím, co nám lidi tolik záviděj. Ty doma nám vyčítaj, že se máme lepší a Švýcarsko že je terno. Tady si zas myslej, že nám jejich vymoženosti spadly rázem do klína bez vlastního přičinění a že musíme bejt vděčný. Tatínek je nejvděčnější z celý rodiny. Vrací se večer od rýsovacího prkna a bolejš ho záda, protože na něco takovýho nebyl zvyklejš. Nestejská si a o tom, že byl doma architektem, nikomu nevypráví, protože by mu to stejně nikdo nevěřil. Jak by moh bejt auslendr architektem?

Všechno zevšednělo. Noviny a televize jsou plný novejšch převratů, válek, vražd a násilí. Už nejsme dost důležitý, okupace a rusíše soldaten už nikoho nevzrušujou. Není prostě čas zabejvat se starejšma věcma. I maminka přestala poslouchat zprávy, asi že jim nerozumí. Stejšká se jí po pražský babičce, ale to mně taky. O tom, že tu pořád prší, se radši nezmiňujem, aby neměla strach z revma. Bála by se pak za náma přijet – a lepší mít revmatickou babičku než žádnou.

Už vím, co mamince chybí. Je to její kancelář a práce, doma na ni hubovala, a tady jí schází. Stěžuje si, že si připadá jako v penzi a že to celý dny jen mezi těma němejšma tvářema nevydrží. Tím myslí nás, mě a Pepíka, a i ten si už začíná broukat.